

1Krón; 16:8-12.

Emlékezzetek! – Istennek egy fontos parancsa ez. Nem véletlen, hogy oly sokszor elhangzik ez a felszólítás a Szentírásban. *Emlékezzetek Isten parancsaira, melyet Mózes által adott, mert az az élet útja* – figyelmeztet **Józsue** (vö. 1:13). *Emlékezzetek a szent próféták szavára és az Úr apostolok által hirdetett parancsaira* – biztat **Péter** levelében az Úr (2Pét; 3:2). **János** evangéliumában maga Jézus parancsolja nekünk: *Emlékezzetek vissza a tőlem kapott tanításra* – hogy a nyomorúságban el ne csüggedjünk. És lehetne sorolni, hogy hány helyen biztat így, vagy éppen más szavakkal minket az Isten az emlékezésre, mert az emlékezés egy fontos dolog. A mai igében is ezt olvastuk: Emlékezzetek!

Azért biztat Isten minket ily gyakran az emlékezésre, mert ismeri feledékeny természetünket, és tudja azt is, hogy a feledékenység bajt szül. De minden figyelmeztetés ellenére Isten népe életében is időről időre felütötte a fejét a feledékenység, és újra és újra bajok is származtak belőle. A honfoglalás után elfeledkezett Isten népe a Kánaánt nekik ajándékozó Istenről. Ennek következtében bálványimádókká lettek, és Isten haragja fellángolt ellenük. Nyolc évig szolgáltak pogány népeket, míg végül el kezdett derengeni nekik valami. Nyolc év szolgaság kellett ahhoz, hogy emlékezzenek, és eszükbe jusson a győzelmet adó, szabadító Isten. És ez sokszor és sokféleképpen megismétlődött. Elfeledkeztek Isten csodáiról, jóságáról, szabadításáról, szeretetéről és parancsolatairól. És hálátlanok és engedetlenek, bálványimádók és a maguk módján vallásosak lettek. A következmény pedig sose maradt el. Az Istenről való elfeledkezés sokszor hadi vereséget, szegénységet és szolgaságot hozott nekik. Az ország kettészakadása és sok-sok testvérharc is abból fakadt, hogy elfelejtették, hogy CSAK az URat kellene szolgálniuk és imádniuk. És ez így ment évszázadokon keresztül, míg teljes fogságba kerültek, és ismét csak az Isten kegyelme és csodája mentette meg őket a tökéletes megsemmisüléstől. Mert a feledékenység vége – ha az Úrról való elfeledkezésről van szó – a fogság, a halál és teljes pusztulás. Nem kicsi tehát a tét.

Ennek ellenére Isten keresztyén népe is beleesett és beleesik időnként a feledékenység bünébe. Voltaképpen ez tette szükségessé a reformációt. Mert az idők folyamán az egyház egy csomó mindenről elfeledkezett. Hosszú évszázadokra elfeledkezett arról, hogy az egyház nem politikai és katonai hatalom, és az egyházi hivatalviselés célja nem lehet a nagyobb hatalom biztosítása. E feledékenységből fakadt, hogy IX. Leo pápa kiátkozta Kerulariosz Mihály konstantini patriarkát, és ezzel a tetteivel már lassan ezer éve, 1054-ben két részre szakította a keresztyénséget.

Aztán elfeledkezett az egyház, vagy legalábbis az egyházi vezetőség gyakorta arról, hogy a keresztyénség nem önmagában álló tan, hanem életgyakorlat is. A dogmák nem sokat érnek etika nélkül, a legtisztább tan is üres beszéd, ha nem nyilvánul meg életszentségben. Így fordulhatott elő a XV-XVI. század fordulóján, hogy a dogmatikai kérdésekben rendíthetetlenül hű VI. Sándor pápát és a vele együtt irányító egyházi főméltóságokat egy Savonarola nevű Domonkos-rendi szerzetes így bírálta: „éjszaka az ágyasaitokhoz mentek, nappal pedig a szentségeitekhez!” Majd később még ezt is mondta róluk: „[Ezek a vezetők] olyanok, mint a szajhák, hírhedségük szégyen az egyházra! Mondom nektek, ezek nem hisznek a keresztyén hitben.” E szerzetest előbb vesztegetéssel, majd később erőszakkal és kivégzéssel hallgattatták el.

Aztán – és immár a reformáció korában járunk – a Luthert kiátkozó X. Leó pápa feledkezett el arról, hogy semmilyen nemes cél (pl. a St. Péter bazilika felépítése) sem lehet kedves Isten előtt, ha a megvalósulás ára az, hogy meghamisítsák az ő igéjét, és az ő kegyelmével, Krisztus áldozatával kufarkodjanak.

De ebben az időben már eljött a reformáció, keresztyén hitünk megtisztítgatása és megújulása, és de jó lenne, ha azt mondhatnánk, hogy az egyház most már többé semmi fontos dologról el nem feledkezik. De jó lenne, ha legalább erre az utolsó ötszáz évre úgy nézhetnénk vissza, hogy igen, itt aztán mindig Krisztus volt a középpontban, s az egyház rászögezett tekintettel, a Lélek által munkált hitelességgel és hűségesen végezte a küldetését. De jó lenne, ha őszinte szívvel ezt mondhatnánk. Csakhogy sajnos nem mondhatjuk ezt. Mert a reformáció népe az évszázadok alatt elkövette ugyanazokat a hibákat, melyeket Isten népe korábban is elkövetett. A protestáns nép is szétszakadozott. „Ahol három protestáns teológus összeül, ott lesz négy felekezet” – egyszer így jellemezte kicsit rosszmájúan valaki ezt a folyamatot.

S bizony attól, hogy protestáns felekezetekben éljük meg a hitünket, még felüti fejét olykor a túlzott érdeklődés az anyagi javak iránt, meg a hatalom iránt is. Aztán az is előfordulhat, hogy miközben a tiszta tanokat hangsúlyozzuk: egyedül hit által, egyedül kegyelemből, egyedül a Szentírás..., egyedül a tiszta erkölcsről feledkezünk el. Bizony, a mi felekezeteinkben is előfordult már ilyen. S nem csak az ötszáz éves felekezetekben, hanem a legifjabb protestáns felekezetekben is. – MERT a feledékenység minket is, ma is veszélyeztet.

És ne gondoljuk azt, hogy csak közösségeinknek vagy vezetőinknek szól az „emlékezzetek” parancs figyelmeztető szava. Hisz – ha őszinték vagyunk – alighanem a saját életünkben is fel tudunk idézni olyan alkalmakat, amikor elfeledkeztünk Istenünkről. Amikor elfelejtettük, hogy az ő igéje lelünk mindennapi tápláléka, és nem olvastunk Bibliát. Meg elfelejtettük, hogy tán illene hozzá is szólni egy-két szót, s mert éppen nem voltunk nagy bajban, hát nem imádkoztunk. Vagy amikor vasárnap reggel elfelejtettük, hogy az Úr napja van, s nem indultunk el a gyülekezeti istentiszteletre. Meg amikor elfelejtettük, hogy Isten a népébe hív, s nem valami otthon barkácsolt, kétes értékű, vallási igyekezetbe. S talán sokunk életében volt olyan is, mikor elfelejtettük, hogy a hit azt is jelenti, hogy szeretjük egymást, méghozzá nem a tőlünk távollévőket, hanem elsősorban a közelünkben lévőket; a házastársat, akinek örök hűséget fogadtunk, meg a szülőket, akik iránti tiszteletre int az ötödik parancsolat, meg a munkatársakat, akiknek szeretetünkkel és tisztességünkkel mutatjuk fel a mi Urunkat, Jézusunkat, és így tovább. Hát lehet, hogy mi is voltunk feledékenyek időnként. S talán sokunkat el is szomorít, hogy milyen gyakran.

De a reformáció pont e tekintetben vigasztal meg minket, mert a reformáció azt hirdeti számunkra, hogy meg lehet újulni. S ahogy Isten őszövétségi népe kegyelmet kapott, és szabadítást, ha emlékezni kezdett, és Istenhez kiáltott, s

ahogy az Isten újszövetségi népe képességet kapott a megújulásra, mikor Krisztus keresztyére ismét figyelni kezdett, úgy mi is mindig újrakezdhetjük Jézussal, Isten kegyelméből, Jézus áldozatáért. És ez nagyon jó. Ez egy nagyon jó, bátorító üzenete a reformációnak. De azért az is jó lenne, ha nem következne be mindig a feledés. És hogy ez hogyan lehetséges, azt mondja el részletesen a felolvasott igénk.

Adjatok hálát az Úrnak! Ez az első. Minden nap vegyük számba, hogy mi mindent köszönhetünk meg. Kétségtelen, hogy mindenki tudná azzal is kezdeni a napot, hogy mi minden hiányzik neki, mi minden fáj, miért aggódik és miért elégedetlen. De az ige arra tanít, hogy figyelmünk központjában ne ez legyen. Arra fókuszáljunk először, aminek örülhetünk, mert a hála inkább segít minket szoros kapcsolatban maradni az éltető Istennel, mint az elégedetlenség. Először tehát adjatok hálát!

S természetesen a hálaadás után lehet panaszkodni is. Nem kell úgy tennünk, mintha nekünk semmi sem fájna, vagy semmi sem hiányozna. Miután már végigvettük, hogy mi mindenért vagyunk hálásak, segítségül hívhatjuk az Úr nevét azokban a dolgokban, melyekben segítségre szorulunk. S ezt nem csak úgy mellékesen megtehetjük, hanem Isten biztat rá, hogy tegyük is meg. Mert ez is segít bennünket, hogy ne feledkezzünk el róla. Segít, hogy ne másutt keressük életünk megoldását, segít, hogy ne álmegoldásokat találjunk, és nehézségeinkkel meg hiányainkkal ne erkölcsileg megkérdőjelezhető utakon kóricáljunk, hanem újra és újra megtapasztaljuk Isten vezetését és szabadítását. Megtapsztaljuk kéréseinkre válaszul bőkezűségét és gondoskodását. Hatalmát és szabadításának örömét. Olyan jó, amikor az ember segély imakérésére Istentől jövő választ kap. Mindig katartikus élmény, még akkor is, ha az a válasz esetleg egészen más, mint amit mi elképzeltünk volna. De Isten válaszol a mi imáinkra, kéréseinkre, és az ő csodás válaszaiban gyönyörködni mindig jó. Ha gyakran átéljük az imaválasz csodáját, nemigen feledkezzünk el az Úrról.

És végül – a feledékenység ellenszeréül – arra indít minket az ige, hogy hirdessétek tetteit, emlegessétek csodáit, és énekekkel és zenével dicsérjétek az Urat. Ha hűek akarunk lenni az Úrhoz. Ha az ő áldásaiban hosszabb távon is szeretnénk részesülni. Ha nem csak elindulni akarunk felé, hanem megérkezni is szeretnénk az ő országába, akkor ez is nagyon szükséges. Egyszerűen nem elég az, ha otthon reggel elmormolom, hogy miért vagyok hálás, meg hogy mit szeretnék kérni, aztán meg örülök neki csöndes magányomban, ha valamit megadott nekem az Úr. Ez így nem elég ahhoz, hogy a feledékenység ne uralkodjon el egy közösségben, s ne rántsa le az egyént is idővel a feledés homályába. Mégis talán ebben az utolsóban vagyunk a leggyöngébbek. Valahogy elfelejtettük azt, hogy a hit egy közösségi dolog, s bizonyágtételeinkkel folyamatosan kell erősíteni egymást. Mert nem jó, ha csupán a saját hittapasztalatomra vagyok utalva. Egy hosszú, nehéz időszakban, mikor Isten nem rögtön ad szabadítást, nagy szükségem van a többiek hiterősítő tapasztalataira, a többiek Isten dicsőségét, szeretetét hirdető bizonyágtételére. És természetesen én is felelős vagyok a többiekért. Ezért kell megosztanom dicsérő szavammal mindazt, amit nekem adott hitem erősítésére az Úr. Hát ez az, amit elfelejtettek sokan a protestáns felekezetekben is. Sokan csak szemérmesen őrizgetik maguknak, amit tudnak az Úr tetteiről. S e szemérmes csendnek a következménye, hogy körülöttünk is oly sokan felejtik el nyomtalanul az Istent, és keresnek maguknak bálványokat, s lett oly pogány a „keresztyén” Európa, hogy rá kerül szép lassan Isten ítélete. Mert elfelejtette Európa az Urat. A mai ige azonban emlékeztet rá, hogy a mi dolgunk, keresztyén emberek dolga, hogy emlékeztessük. A mi dolgunk, hogy emlegessük az Úr minden csodáját, hirdessük jóságát, Krisztus Urunk áldozatát és Istenünk megtérésre hívó szavát. A mi dolgunk, mert ez a mi küldetésünk. Ennek felvállalásában és végzésében újulunk meg az örök reformáció szellemében.

Hirdessétek tetteit a népek közt, emlegessétek csodáit, melyeket véghez vitt! Dicsérjétek az Urat szüntelen! Ámen.

1. A felolvasott igében mire vonatkozik az „emlékezzetek” parancs?
2. Az emlékezésen kívül még milyen felszólítások vannak a felolvasott szakaszban, és hogyan segítik azok az emlékezést?
 - a) Előfordult már veled olyan, hogy valamit elfelejtettél, és nagyon kínos volt?
 - b) Előfordult már veled olyan, hogy Istennel kapcsolatban feledkeztél el valamilyen „kötelességedről”?
 - c) A hálaadás, segítségül hívás, az Isten tetteinek hirdetése és a dicsőítés közül melyiket végzed a legszorgalmasabban, s melyikről feledkezel el a legkönnyebben?
 - d) Szerinted a keresztyéneknek milyen felelősségük van abban, hogy Európában ilyen sokan feledkeztek el végképp az Úrról?
 - e) Te kiket és hogyan emlékeztethetnél arra, hogy létezik egy szabadító Isten, aki az életük kérdéseire megoldást tud adni?